

2011. g. _____

**Salaspils novada pašvaldības civilās aizsardzības preventīvo, gatavības,
reaģēšanas un seku likvidēšanas neatliekamo pasākumu plāns
plūdu gadījumā 2011. gada pavasarī**

1. Salaspils novadā plūdu apdraudētās teritorijas pēc to izcelsmes iedalāmas divās pamata grupās:

- 1) dabiskās apdraudētās teritorijas (plūdu riskam pakļautās upju palieņu platības), kuras tiek appludinātas dabas apstākļu ietekmes rezultātā,
- 2) mākslīgās cilvēku radītās appludinātās vai appludinājuma ietekmētās teritorijas, kuras saistītas ar ūdeņu dabiskā režīma mākslīgām izmaiņām (polderu teritorijas, ja netiek ievērota to uzturēšana tehniskā kārtībā, HES).

2. Plūdu cēloņi plūdu apdraudētajās teritorijās

Plūdu cēloņi - dabas un klimatiskie apstākļi, kas nosaka vai veicina plūdu veidošanos: nokrišņu intensitāte un slānis, gaisa temperatūra un mitrums, vēja virziens un ātrums, teritorijas reljefs, augu sega, hidroģeoloģiskie apstākļi, hidrogrāfiskais tīkls un tā stāvoklis, ūdens teču un ūdenstilpju sateces baseina lielums, upju gultnes morfometriskie un hidrauliskie parametri.

Salaspils novadā jāreķinās ar šādām plūdu parādībām:

- Ø **pavasara pali un sniega kušana**, kad gaisa temperatūra un sniega daudzums ir noteicošie plūdu lieluma faktori;
- Ø **ledus sastrēgumi un ledus iešana**, ja pēkšņi uznāk siltums un ledus nepaspēj izkust, ceļas ūdens līmenis un atrauj ledu no krastiem;
- Ø straujš, dažādu faktoru izraisīts ūdens plūsmas pieaugums (**ilgstoši lietaini periodi, lietus, kad uzreiz nolīst 100 mm un vairāk, strauja sniega kušana**), ceļas gruntsūdeņi, zeme pakāpeniski piesātinās ar ūdeni līdz beidzot nespēj to uzsūkt. Applūšanu veicina nekoptās meliorācijas sistēmas (ūdensnotekas). Šādi plūdi parasti ir lokāli, un postījumi ir ģeogrāfiski relatīvi ierobežoti. Parasti straujāk ūdens līmenis ceļas mazās upēs, kur jebkurš piesārņojums (zari, dūņas u.c.) var radīt aizdambējumu un tam sekojošu pārvāpumu;
- Ø **hidrotehnisko būvju avārija** un to radītā pārplūšana, piemēram, aizsprosta iekšējās erozijas vai slūžu avārijas dēļ veidojas triecienvilnis, kas lejpus aizsprostam strauji plūstot un raujot sev līdzīkus kokus, krūmus, nenostiprinātus priekšmetus, nodara lielus postījumus. Aizsprosta avārijas ietekme vislielākā ir tūlīt aiz aizsprosta posmā lejup pa upi.

3. Plūdu apdraudētās teritorijas:

- Ø palieņu teritorijas, kas ir upes daļa, kura applūst palu vai plūdu gadījumā - **Mazai Juglai piegulošās teritorijas**,
- Ø neskatoties uz to, ka Salaspils novadā darbojas ūdensnotekas un novadgrāvji, tomēr to apkārtni var uzskatīt par potenciālajām applūduma riska teritorijām, jo aizauguma un piesērējuma dēļ ūdensnotekas nevar nodrošināt palielinātu ūdens caurplūdi (piemēram, **Ežupītes, Piķurgas, Urgas, Mazās Juglas apkārtnē, Salaspils pilsētas purva rajons u.c. teritorijas**).
- Ø polderu teritorijas, HES un citu mākslīgu uzpludinājumu teritorijas (saistītas ar ūdeņu dabiskā režīma mākslīgām izmaiņām). Daugavas HES kaskāde (Pļaviņu HES, Ķeguma HES un Rīgas HES) ir atzīta par Nacionālas nozīmes plūdu riska teritoriju, jo Daugavas

HES kaskādes būvju iespējamā avārija rada plūdu draudus daudz lielākās teritorijās un daudz lielākam iedzīvotāju skaitam salīdzinot ar dabisko faktoru izraisīto plūdu apdraudētajām teritorijām.

4. Plūdu riska scenāriji

- Ø lielas varbūtības plūdi (iespējamās atkārošanās periods: ≥ 10 gadiem) - bieži atkārtojamie plūdi pārsvarā skar palieņu teritorijas
Iespējamo plūdu zona - ap Mazās Juglas upi. Maksimālais ūdens līmenis (dati iegūti teorētiskajos aprēķinos, izmantojot LVĢMA novērojumu stacijas Stariņi datus) ar 10% varbūtību mainās no 1,99m Baltijas jūras sistēmā (m BS) pie robežas ar Stopiņu novadu līdz 14,39m BS pie robežas ar Ikšķiles novadu;
- Ø vidējas varbūtības plūdi (iespējamās atkārošanās periods: ≥ 100 gadiem);
Iespējamo plūdu zona - ap Mazās Juglas upi. Maksimālais ūdens līmenis (dati iegūti teorētiskajos aprēķinos, izmantojot LVĢMA novērojumu stacijas Stariņi datus) ar 1% varbūtību mainās no 6,88m Baltijas jūras sistēmā (m BS) pie robežas ar Stopiņu novadu līdz 18,23m BS pie robežas ar Ikšķiles novadu;
- Ø mazas varbūtības plūdi (ar atkārošanās periodu > 200 gadiem). Ārkārtēji, ekstremāli vai dažādu specifisku iemeslu radīti plūdi, piemēram, HES hidrotehnisko būvju avārijas gadījumi - Daugavas HES kaskāde

Preventīvo, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas neatliekamo pasākumu plāns plūdu gadījumā 2011. gada pavasarī

Nr. p.k	Veicamie pasākumi	Izpildes termiņš	Par izpildi atbildīgā institūcija	Atbildīgais par izpildi
1	2	3	4	5
a) preventīvie un gatavības pasākumi				
1.	Informācijas saņemšana par plūdu iespējamības risku	Pastāvīgi	Pašvaldība	Atbildīgais par CA
2.	Situācijas apzināšana – iespējamo plūdu zonā evakuējamo cilvēku, mājdzīvnieku un materiālo vērtību apjomu precizēšana, piebraucamo un iedzīvotāju evakuācijas ceļu apzināšana	Līdz 07.03.2011.	Pašvaldība sadarbībā ar pašvaldības un valsts policiju	Par CA atbildīgā persona
3.	Iedzīvotāju, kuri dzīvo iespējamās applūšanas zonās, brīdināšana par plūdu draudiem un iespējamo evakuāciju	Līdz 13.03.2011.	Pašvaldība sadarbībā ar pašvaldības un valsts policiju	Par CA atbildīgā persona
4.	Iedzīvotāju- novērotāju piesaistīšana informēšanai par ledus apstākļiem un ūdens līmeņa svārstībām plūdu apdraud. rajonos	Līdz 13.03.2011.	Pašvaldība sadarbībā ar pašvaldības un valsts policiju	Par CA atbildīgā persona
5.	Novada civilās aizsardzības komisijas sasaukšana	Pēc situācijas apzināšanas	Pašvaldība	Par CA atbildīgā persona

1	2	3	4	5
6.	Informācijas apkopošana un analīze, lēmuma pieņemšana par tālākajiem pasākumiem par iedzīvotāju un materiālo vērtību evakuācijas veikšanu, izvietojumu un īpašuma apsardzi	Pēc situācijas apzināšanas	Pašvaldība	CA komisija, atbildīgais par CA
7.	Resursu precizēšana: - vietas, kur izvietot tos iedzīvotājus, kuru mājokļi būs applūduši, - nepieciešamā tehnika cilvēku un mājdzīvnieku evakuācijai plūdu gadījumā, - glābšanas laivu, pārvietojamo elektrostaciju un cita aprīkojuma nepieciešamība, - apziņošanas iespējas iedzīvotāju brīdināšanai par strauju ūdens līmeņa celšanos, - ēdināšanas iespējas, - darba un sadzīves apstākļu nodrošinājumu plūdu novēršanā un to seku likvidēšanā pieaicinātajam glābšanas dienestu personālam.	Pēc situācijas apzināšanas	Pašvaldība	CA komisija, atbildīgais par CA
8.	Atbildību noteikšana: - par iedzīvotāju evakuāciju un uzskaiti, - par evakuēto iedzīvotāju pagaidu izmitināšanu, - par ēdināšanas organizēšanu (izsniegšanu), - par materiālo vērtību un mājdzīvnieku evakuāciju un izvietojumu.	Pēc situācijas apzināšanas	Pašvaldība	CA komisija, atbildīgais par CA
9.	Situācijas uzraudzība iespējamo plūdu zonā	Pastāvīgi	Pašvaldība, pašvaldības policija	Par CA atbildīgā persona
b) Reaģēšanas un seku likvidēšanas neatliekamie pasākumi				
1.	Informācijas saņemšana par ūdens līmeņa celšanos	Nekavējoties	Pašvaldība, pašvaldības policija	Par CA atbildīgā persona
2.	Ūdens līmeņa uzraudzība, iespējamo plūdu zonas apsekošana un bīstamības novērtēšana	Nekavējoties pēc informācijas saņemšanas	Pašvaldība, pašvaldības policija	Par CA atbildīgā persona
3.	CA komisijas informēšana un sasaukšana, informācijas apkopošana par plūdu rašanos, to apmēriem un iespējamiem apdraudējumiem	Nekavējoties pēc bīstamās situācijas konstatēšanas	Pašvaldība	Par CA atbildīgā persona

1	2	3	4	5
4.	Glābšanas dienestu un policijas informēšana (nepieciešamības gadījumā)	Nekavējoties pēc situācijas apzināšanas	Pašvaldība	Par CA atbildīgā persona
5.	Iedzīvotāju apziņošana un informēšana par strauju ūdens līmeņa celšanos un nepieciešamību evakuēties	Nekavējoties pēc situācijas apzināšanas	Pašvaldības policija	Pašvaldības policijas priekšnieks
6.	Iedzīvotāju, mājlopu un materiālo vērtību evakuācija no iespējamām applūdes zonām	Nekavējoties pēc situācijas apzināšanas	Pašvaldība, Komunālais dienests, komersanti	Par iedzīvotāju evakuāciju un uzskaiti un materiālo vērtību evakuāciju atbildīgās personas
7.	Iedzīvotāju, materiālo vērtību un mājlopu izvietošana	Nekavējoties pēc evakuācijas	Pašvaldība	Par iedzīvotāju, materiālo vērtību un mājdzīvnieku izvietošanu. atbildīgās personas
8.	Pirmās palīdzības, neatliekamās medicīniskās palīdzības un specializētās neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšana	Nekavējoties pēc situācijas apzināšanas, pēc tam pastāvīgi	Pašvaldība, „Salaspils veselības centrs” Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests	Par CA atbildīgā persona
9.	Sabiedriskās kārtības uzturēšana un īpašuma apsargāšana	Nekavējoties pēc situācijas apzināšanas	Valsts un pašvaldības policija	Valsts policija un pašvaldības policijas priekšnieks
10.	Sociālās palīdzības sniegšana cietušajiem	Atbilstoši nepieciešamībai	Pašvaldība, pašvaldības iestādes	Izpilddirektors
11.	Informācijas apkopošana par plūdu rezultātā radītajiem zaudējumiem	1 mēnesis	Pašvaldība, pašvaldības iestādes	Izpilddirektors
12.	Seku likvidēšanas neatliekamo pasākumu organizēšana un veikšana	Pēc postījuma apzināšanas	Pašvaldība, pašvaldības iestādes, Komersanti	Domes priekšsēdētāja pirmais vietnieks

Informācija iedzīvotājiem par gatavību un rīcību PLŪDU gadījumā

Ja dzīvojat plūdu apdraudētajās teritorijās, jau iepriekš:

1. izvērtējiet apdraudējumus saimniecībai, pārvietojiet mantas no pagrabstāviem uz augšstāviem, nostipriniet pagalmā un mājas tuvumā esošos priekšmetus. Esiet gatavi atvienot elektrisko strāvu, apkuri, ūdeni,
2. savlaicīgi parūpējieties par vecāka gadagājuma cilvēkiem, bērniem, cilvēkiem ar īpašām vajadzībām un slimniekiem, atrodot viņiem plūdu laikā drošāku mājvietu pie radiem, draugiem, kaimiņiem (nepieciešamības gadījumā lūdziet palīdzību pašvaldībai),
3. sagatavojiet rezerves krājumus ārkārtas gadījumiem (kabatas lukturī, sērkokļus, sveces, ar baterijām darbināmu radio, baterijas, dzeramo ūdeni 3 – 5 dienām, pārtiku 3 – 5 dienām, sausu malku, medikamentus, gumijas zābakus un atbilstošu apģērbu, personas dokumentus),
4. ja ir mājdzīvnieki, noskaidrojiet iespēju izvietot tos plūdu neapdraudētā vietā,
5. sagatavojiet evakuācijai izmantojamus transporta līdzekļus (automašīnu, traktoru u.c.) un peldošos līdzekļus (laivas u.c.),
6. novietojiet vienkopus iepriekš sagatavotos rezerves krājumus ārkārtas gadījumiem,
7. **novērojiet situāciju sava mājokļa tuvumā!**
8. par tiešu apdraudējumu informējiet Salaspils novada **pašvaldības policiju** pa tālr. **67980033** vai Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu pa tālruniem 112 vai 01,
9. brīdiniet savus kaimiņus.

Plūdu gadījumā notiks iedzīvotāju apziņošana un evakuācija.

10. Esiet gatavi evakuācijai:

- Ø sagatavojiet evakuācijai mājdzīvniekus un barību tiem, evakuējiet dzīvniekus. Ziņojiet pašvaldības policijai pa tālr. **67980033**, ja nepieciešama palīdzība saistībā ar dzīvnieku evakuāciju,
- Ø atstājot māju un saimniecības ēkas, atslēdziet elektroenerģijas un gāzes padevi, apkures ierīces un iekārtas,
- Ø paziņojiet pašvaldības policijai pa tālr. **67980033** par nepieciešamību evakuēties:
 - dodieties uz evakuācijas vietu paši, ja ir transporta līdzeklis vai
 - informējiet pašvaldības policiju, ja nepieciešama palīdzība saistībā ar nokļūšanu uz evakuācijas vietu.

Evakuācijas vieta Salaspilī – Skolas ielā 7, Sociālās palīdzības namā - pieteikties pie dežuranta 2. stāvā (ieeja no pagalma puses)

- Ø ņemiet līdzi tikai pašas nepieciešamākās lietas – personas dokumentus, naudu, vērtslietas, pārtiku, medikamentus, apģērbu un apavus

Gadījumā, ja ūdens līmenis ir strauji cēlies un evakuācija pašu spēkiem ir neiespējama:

1. par apdraudējumu informējiet Salaspils novada **pašvaldības policiju** pa tālr. **67980033** vai Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu pa tālruniem 112 vai 01, uzkāpiet mājas augšējā stāvā, uz bēniņiem, jumta, ņemiet līdzi lietas (kabatas lukturītis u.c.), lai signalizētu par savu atrašanās vietu,
2. palieciet uz vietas un signalizējiet par savu atrašanās vietu, līdz ierodas palīdzība. Atsakoties evakuēties, nodrošiniet sevi ar pārtiku, dzeramo ūdeni, medikamentiem, citām visnepieciešamākajām lietām. Atteikums evakuēties personai jāapstiprina rakstiski, uzņemoties atbildību par iespējamajām sekām

Nepieciešamības gadījumā par plūdu briesmām (strauju ūdens līmeņa celšanos) vietās, kur uzstādītas trauksmes sirēnas (pilsētās), Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests iedzīvotājus brīdinās, ieslēdzot trauksmes sirēnas - iedzīvotājiem pēc tam jāklausa informācija, kas tiks pārraidīta radio un televīzijā.

Speciāliste darba aizsardzības, ugunsdrošības
un civilās aizsardzības jautājumos

Dz. Mūrniece